

Dumnezeu acționează între rânduri - Reflecții asupra Cărții Estera

Această meditație a marcat încheierea unei tabere de Rusalii dedicate temei din Cartea Esterei. În cadrul acesteia, întreaga temă a fost abordată din perspectiva modului în care Dumnezeu lucrează între rânduri în această carte.

Introducere

Ne-am ocupat tot weekendul de povestea Esterei. Este singura carte în care Dumnezeu יהוה (aveți acest nume tipărit în caietul vostru) nu este menționat nicăieri pe nume. De aceea, cartea a fost mult timp controversată în rândul evreilor.

Acum să analizăm împreună încă o dată câteva aspecte legate de aceasta. Dacă ne uităm la conținutul cărții, câteva aspecte ies în evidență în mod deosebit:

Cartea începe cu o sărbătoare. Regele organizează o mare sărbătoare și îi invită pe toți miniștrii săi. Iar povestea se încheie cu o sărbătoare. Evreii sărbătoresc sărbătoarea Purim, deoarece au fost salvați de la marele necaz care îi amenința. Și această sărbătoare o sărbătoresc și astăzi. Însă între aceste două momente se întâmplă multe lucruri și, dacă le analizăm, îl întâlnim și pe Dumnezeu în această poveste.

Lucrarea lui Dumnezeu I: Estera devine regină și trebuie să ia apărarea evreilor

Regina Vashti a fost detronată de rege pentru că nu a vrut să participe la festin, iar el a urmat sfatul consilierilor săi. Și astfel s-a întâmplat că regele și-a căutat o nouă regină. Și Estera se afla printre candidatele la tron. Mordechai a vrut în mod

deliberat ca Estera să nu spună nimic despre originea ei. Ea a fost aleasă regină dintre multe femei. Dar oare a fost într-adevăr doar frumusețea ei cea care a făcut-o, în cele din urmă, să devină regină? Mordechai vede în spatele tuturor acestor lucruri un motiv cu totul diferit. Evreii se aflau într-o situație din ce în ce mai dificilă. Haman voia să-i omoare pe toți, iar atunci Mordechai îi transmite lui Estera:

„Să nu crezi că îți poți salva viața în palatul împăratului, dacă toți ceilalți evrei vor fi uciși! Dacă taci în acest moment, evreilor li se va aduce ajutor și mântuire din altă parte. Dar tu și familia ta v-ați pierdut viața și veți pieri. Cine știe dacă nu tocmai pentru această ocazie ai fost înnobilită ca regină?” (Estera 4,12-14)

Deși Mordechai nu dă un răspuns, cred că, privind în urmă, putem spune că a avut dreptate. Ea a devenit regină tocmai pentru acest moment și sunt convins că, în spatele alegerii ei ca regină, se află Cel mai mare dintre toți regii. Cel care a creat cerul, stelele și planetele, pământul și tot ce se află pe el.

Lucrarea lui Dumnezeu II: Haman vrea să-i extermine pe evrei și aruncă Purim

Mordechai l-a provocat pe Haman la mânie. El nu a vrut să se închine în fața lui, pentru că era evreu. Desigur, lui Haman nu i-a fost de ajuns să-l pedepsească doar pe el. El voia să extermine întregul popor al Israelului. Și aici iese în evidență ceva deosebit. Haman este profund superstițios. El nu poate stabili singur data pentru această întreprindere. El lasă soarta (Pur) să decidă. Biblia spune că a aruncat această sorți în luna evreiască Nisan. Aceasta este prima lună a anului la evrei. Iar sorții au căzut pe data de 13 Adar – a 12-a lună a calendarului evreiesc.

Pentru a ilustra acest lucru, iată cele 12 luni evreiești:

- Nisan
- Ijar
- Sivan
- Tammuz
- Av
- Elul
- Chiri
- Heshvan

- Kislev
- Tevet
- Shevat (sau Shvat)
- Adar

Îți dai seama ce se întâmplă aici? Între tragerea la sorți și data propriu-zisă a evenimentului trece aproape un an întreg. Iar Haman are încredere în acest sistem. Ar fi putut pur și simplu să meargă la rege și să-i ceară asta – dar el are încredere tocmai în principiul stelelor sale.

Totuși, mai reiese ceva din toate acestea. Oare chiar stelele au fost cele care au determinat ca zarurile să cadă astfel? Albert Einstein a spus odată: „Dumnezeu nu joacă zaruri”. El voia să spună că Dumnezeu nu lasă nimic la voia întâmplării. Oare El ar putea fi, până la urmă, cel care se află în spatele tuturor acestor lucruri? A El asigurat ca poporului Israel să-i mai rămână aproape un an pentru a reacționa la această hotărâre? Eu, personal, cred asta.

Lucrarea lui Dumnezeu III: Mordechai îi salvează viața regelui, iar Haman este obligat să-i acorde cea mai mare onoare

Probabil că trecuse ceva timp de când Estera devenise regină, când Mordechai a aflat de un complot de asasinat. Doi eunuci (Bigtan și Teresch) voiau să-i ia viața regelui. Mordechai s-a adresat imediat Esterei și i-a povestit despre aceasta, iar ea a raportat imediat regelui. Cazul a fost investigat, complotul a fost descoperit, iar cei implicați au fost spânzurați. Ulterior, regele a dispus ca acest eveniment să fie consemnat în cronicile regale.

A mai trecut ceva timp. Faptele lui Mordechai au căzut în uitare, iar cronicile au fost puse din nou în sertar. Între timp, Haman dispusese deja ca evreii să fie uciși la o anumită dată, a adus această propunere în fața regelui și a reușit să o impună. Dar când Mordechai a refuzat încă o dată să se închine în fața lui, Haman și-a pierdut răbdarea și a poruncit să se ridice o spânzurătoare pe care voia să-l spânzure pe Mordechai. Voia să se prezinte imediat în fața regelui cu această

cerere. Însă acesta dormise prost în noaptea respectivă sau avusese un coșmar. Regele a cerut să i se citească ceva, ca un fel de poveste de adormit. Cronicile sunt de altfel deosebit de potrivite pentru a adormi, așa că i s-a citit din ele. Dar pasajul care i-a fost citit regelui era tocmai cel despre Mordechai. Regele și-a amintit brusc de acel eveniment și a întrebat: „Ce răsplată, ce distincție a primit Mordechai pentru asta?” Dar răspunsul a fost: „Niciuna.” Regele a întrebat mai departe: „Cine este acolo, în curte?” Era Haman, care voia să se prezinte în fața lui în legătură cu Mordechai, pentru a obține aprobarea execuției acestuia. Regele l-a întrebat însă, înainte ca acesta să apuce să spună ceva:

„Ce poate face un rege pentru cineva căruia dorește să-i acorde o onoare deosebită?”

Haman a presupus că regele se referea la el și a spus cu o oarecare îngâmfare: „Pentru omul pe care regele dorește să-l onoreze în mod deosebit, trebuie să i se aducă o haină prețioasă, pe care altfel o poartă regele însuși, și un cal cu podoabe regale la frâu, pe care altfel îl călărește regele însuși. Calul și haina trebuie încredințate unuia dintre cei mai înalți demnitari ai regelui, pentru ca acesta să-l îmbrace în mod regal pe omul pe care regele dorește să-l onoreze și să-l conducă pe calul regelui prin piața mare a orașului. În timpul acestui traseu, el trebuie să meargă în fața celui care urmează să fie onorat și să strige: «Așa procedează regele cu omul pe care dorește să-l onoreze în mod deosebit!»»

Însă regele nu se referea la el. Se referea, desigur, la Mordecai și îi poruncește lui Haman să procedeze exact așa cu el. Haman voia să-l omoare pe Mordecai, dar, în schimb, a fost nevoit să-i acorde cea mai mare onoare.

Dar ce anume l-a ținut de fapt pe rege treaz în acea noapte? Biblia nu menționează niciun motiv. Dar cred că întrebarea ar trebui formulată altfel. „Cine” l-a ținut pe rege treaz în acea noapte? Nici la această întrebare nu primim imediat un răspuns. Cred însă că și aici recunoaștem lucrarea lui Dumnezeu. În noaptea decisivă, când Haman pregătise totul pentru execuție, împăratul nu a putut adormi. În plus, i s-a citit și pasajul acesta despre Mordechai. Poate fi totul o coincidență? Nu cred. Aici este implicat Cineva care nu acționează doar când suntem treji, ci are control și asupra viselor noastre: Dumnezeu.

Lucrarea lui Dumnezeu IV: Acum totul se petrece în lanț

După ce Haman a fost nevoit să-i acorde lui Mordechai cea mai mare onoare, s-a grăbit spre casă, complet tulburat și cu fața acoperită. Acolo le-a povestit soției sale și tuturor prietenilor săi ce se întâmplase. Acești consilieri înțelepți ai săi i-au spus: „Dacă Mordechai, cu care ți s-a întâmplat asta, face parte din poporul evreu, atunci poți renunța. Pierderea ta este pecetluită.” Și, brusc, totul se întâmplă în lanț. Încă în timp ce spuneau acestea, au venit slujitorii regelui să-l ia pe Haman la ospățul de la regină.

Din nou, regele Ahașveroș îi promite Esterei că îi va da tot ce dorește, până la jumătate din împărăția sa. Dar de data aceasta, Estera spune ce o apasă atât de profund:

„Dacă am găsit favoarea ta, împărate, și dacă vrei să-mi îndeplinești o rugămintă, atunci te implor pentru viața mea și pentru viața poporului meu. Am fost vânduți, eu și poporul meu; se vrea să ne omoare, să ne ucidă, să ne extermine! Dacă am fi fost doar lipsiți de libertate și vânduți ca sclavi, aș fi tăcut și nu l-aș fi deranjat pe rege cu asta.”

Regele este îngrozit: „Cine îndrăznește așa ceva? Unde este omul care pune la cale astfel de planuri rușinoase?” Iar Estera îi spune: „Dușmanul nostru de moarte este acest Haman rău de aici!” Regele iese din palat plin de mânie. Haman o imploră pe Estera să-i cruțe viața. Regele se întoarce, crezând că acum Haman ar vrea să se năpustească și asupra Esterei. Servitorii regelui îl arestează imediat, iar unul dintre eunucii regali spune că mai există încă spânzurătoarea pe care Haman o ridicase pentru Mordecai. Pe aceasta a fost acum spânzurat chiar el. Deși decretul regelui de a-i ucide pe evrei nu putea fi anulat, evreilor li s-a permis oficial să se apere. Mulți s-au aliat cu israeliții, iar astfel aceștia au obținut o mare victorie. Totuși, o singură zi nu a fost suficientă, așa că li s-a permis să-și distrugă dușmanii și a doua zi. Zilele de 13 și 14 Adar au fost declarate zile de sărbătoare, iar sărbătoarea Purim a fost instituită pentru a comemora salvarea de care a avut parte poporul.

Concluzii

Am văzut că, deși Dumnezeu nu este menționat nicăieri în carte, rămâne totuși întrebarea: de ce este așa? Cred că motivul este următorul. În această perioadă de stăpânire străină a poporului Israel sub asirieni, Dumnezeu părea atât de îndepărtat, încât autorul a omis în mod conștient numele Lui. Evreii se confruntau cu o ură atât de mare, nu doar din partea lui Haman, ci și din partea altor membri ai populației, încât mulți se întrebau probabil în acea perioadă: „Unde este, de fapt, Dumnezeu?” Încă o mică observație. Nu doar numele lui Dumnezeu este omis. Și rugăciunea lipsește cu desăvârșire. Estera a poruncit să se țină un post. Totuși, în Biblie, postul este adesea asociat cu rugăciunea. Cred însă că poporul lui Israel s-a rugat. Probabil că și acest detaliu a fost omis în mod conștient pentru a arăta că Dumnezeu conduce istoria fără ca noi să o influențăm în mod decisiv, chiar dacă Dumnezeu se bucură de fiecare rugăciune și acționează în urma ei.

Toate aceste lucruri lipsesc din Cartea Esterei, dar Dumnezeu lucrează chiar și între rânduri. Și în viața noastră pot exista momente în care Dumnezeu pare extrem de îndepărtat. El pare să fie undeva, dar nu acolo unde mă confrunt cu necazurile mele, nu acolo unde am grijile mele – fie că este vorba de școală, unde poate suntem tachinați de cineva, de probleme familiale sau de o ceartă cu un prieten. Atunci Dumnezeu pare adesea foarte îndepărtat. Și poate că ne întrebăm și noi: „Unde este oare Dumnezeu?” Totuși, Dumnezeu poate acționa și în viața noastră între rânduri.

Din păcate, poporul Israel se îndepărtase de Dumnezeu, iar Dumnezeu le-a arătat de mai multe ori care vor fi consecințele acestui lucru. El a spus, de asemenea, că se va ajunge la punctul în care vor fi stăpâniți de popoare străine. Totuși, Dumnezeu spune, prin profetul Ieremia:

»Eu, Domnul, fac tot ce se întâmplă; ceea ce vreau Eu, aceea se împlinește. Numele Meu este «Domnul». Apelează la Mine și Eu îți voi răspunde! Îți voi arăta lucruri mari, despre care nu știi nimic și nici nu poți ști. Casele au fost dărâmate, chiar și palatele regilor lui Iuda, pentru a întări zidurile împotriva rampelor de asalt ale babilonienilor și pentru a putea rezista mai bine atacurilor lor. Celelalte case, însă, au fost umplute cu cadavrele oamenilor pe care i-am ucis în mânia Mea aprinsă. Căci M-am îndepărtat de Ierusalim, deoarece locuitorii săi au făcut atât de mult rău. Dar acum spun Eu, Domnul, Dumnezeul lui Israel: „Voi lega și

voi vindeca rănila Ierusalimului. Îl voi reface și îi voi dăruia o pace adevărată și durabilă. Da, voi întoarce totul spre bine pentru Iuda și Israel și îi voi face din nou ceea ce au fost odată.” (Ieremia 32,2-7)

În această poveste a Esterei, poporul lui Israel a experimentat faptul că Dumnezeu își ține promisiunea. El a dovedit că are controlul asupra istoriei. Dumnezeu are control și asupra vieții tale, iar noi putem ști, așa cum scrie și Pavel către biserica din Roma:

Un lucru știm însă: toate lucrurile lucrează spre binele celor ce-L iubesc pe Dumnezeu, adică al celor care sunt chemați conform planului Său.

Iar câteva rânduri mai jos, el scrie:

Ce mai putem spune acum, după ce am luat în considerare toate acestea? Dumnezeu este de partea noastră; cine ne poate face rău? El nu L-a cruțat nici măcar pe propriul Său Fiul, ci L-a dat pentru noi toți. Oare nu ni se va dăruia atunci, împreună cu Fiul Său, și toate celelalte lucruri? Cine va mai îndrăzni să aducă acuzații împotriva celor pe care Dumnezeu i-a ales? Dumnezeu Însuși îi declară drepti. Mai este oare cineva care să-i poată condamna? Isus Hristos a murit „pentru ei”, ba mai mult: a înviat, „stă” la dreapta lui Dumnezeu și mijlocește pentru noi. Ce ne mai poate despărți de Hristos și de iubirea Lui? Necazul? Frica? Persecuția? Foamea? Lipsurile? Pericolul de moarte? Sabia „călăului”? „Cu toate acestea trebuie să ne confruntăm”, căci în Scriptură se spune: „Din cauza Ta suntem mereu amenințați de moarte; suntem tratați ca niște oi destinate sacrificiului.” Și totuși: în toate acestea, obținem o victorie copleșitoare prin Cel care ne-a iubit „atât de mult”. Da, sunt convins că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici puterile „invizibile”, nici prezentul, nici viitorul, nici forțele „ostile lui Dumnezeu”, nici înălțimile, nici adâncurile, nici orice altceva din întreaga creație nu ne vor putea despărți vreodată de dragostea lui Dumnezeu, care ne-a fost dăruită în Isus Hristos, Domnul nostru. (Romani 8,28.31-39)

Cum se spune acolo? Suntem tratați ca niște oi destinate sacrificiului. Așa era și pe vremea lui Estera și a lui Mordecai. Dar apoi se spune mai departe: În toate acestea, obținem o victorie copleșitoare prin Cel care ne-a iubit atât de mult. Și poporul Israel a trăit asta pe vremuri. Dumnezeu le-a fost alături. El le-a dăruit victoria. Alături de Isus, suntem de partea învingătorilor. El ne rămâne credincios și, așa cum am spus, lucrează chiar și între rândurile vieții noastre, chiar și acolo unde poate nu-L putem recunoaște.

Material

- Cuburi mari pentru explicarea conceptului de „Pur” (sortezare)
- Afiș cu cele 12 luni evreiești

Sursa imaginii

- Imaginea de copertă: Detaliu din Biblia Hebraica Stuttgartensia (René Graf)